

DOKUMENT POLITIKE

Br. 1/16 –Januar 2016

**NEKAŽNJIVOST NA KOSOVU: BORBA
PROTIV KORUPCIJE VISOKOG PROFILA**

Ovaj projekat je podržan od strane Evropske Komisije, Kancelarija Evropske Unije na Kosovu.

Sadržaj i gledišta izražena u ovoj publikaciji pripadaju KIPRED-u i ne trebaju se smatrati za gledišta Evropske Komisije, Kancelarija Evropske Unije na Kosovu.

Pripremile: Ariana Qosaj-Mustafa, Violeta Haxholli and Njomza Sejdullahu

Istraživanje podržala: Vlora Gaxheri, Sihana Bina

Copyright © 2016 KIPRED. Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove publikacije se ne sme reprodukovati, sačuvati na nekom povratnom sistemu, ili prenositi u bilo kom obliku, ili sa bilo kakvim sredstvima, elektronskim, mehaničkim, fotokopirnim, snimanim, ili na neki drugi način, bez prethodne pisane dozvole izdavača. Molimo vas da kontaktirate na: info@kipred.org ili na +381 38 227 778.

Objavljeno od:

Kosovar Institute for Policy Research and Development
Abdyl Frashëri Str, No 44
10 000 Prishtina, Kosovo
Phone and Fax: +381 38 227 778
www.kipred.org

Syri i Vizionit
Isa Demaj, No. 14 30000
Peja/Pec, Kosovo
Phone +381 (0) 39 423 240
www.syrivizionit.org

Sadržaj

I. Uvod.....	1
II. EU zahtevi za Kosovo u borbi protiv korupcije visokog profila.....	2
III. Različiti zakoni, politike i mehanizama za borbu protiv korupcije.....	4
IV. Trenutno stanje u borbi protiv korupcije: Istraga, gonjenje i osuda slučajeva korupcije.....	8
a) Gonjenje i istraga slučajeva visokog profila:.....	9
b) Postupanje u slučajevima korupcije:.....	10
c) Istraga i optužbe u slučajevima korupcije:.....	11
d) Sudske presude u slučajevima korupcije.....	12
V. Namerna kašnjenja u postupanju s korupcijom visokog profila: zastarelost krivičnih dela korupcije.....	13
VI. Istraga i oduzimanje bogatstva u slučajevima korupcije visokog profila.....	15
VII. Zaključci i preporuke.....	19
VIII. Dodatak	21

I. Uvod

Skoro deceniju od proglašenja nezavisnosti Kosovo nastavlja s borbom da postane funkcionalna država. Nakon izbora nove vlade u decembru 2014. godine, Kosovo je pretrpelo ilegalnu migraciju ogromnog broja svojih građana u zemalje članice EU. EUROSTAT izveštava da je samo u prvim mesecima 2015. godine bilo 50 000 azilanata s Kosova u državama članicama EU-a, dok ovaj broj opada u drugom tromesečju 2015. na 10 000 (Eurostat obaveštenje 163/2015).

Nadalje, politička polarizacija između DPK i DSP koji su trenutno na čelu vlade (Demokratske partije Kosova i Demokratskog saveza Kosova) i opozicionih stranaka (Pokret za samoopredeljenje, Alijansa za budućnost Kosova i Inicijativa) ometa funkcionisanje redovnih sednica Skupštine Kosova od septembra 2015. godine. Blokirana bacanjem suzavca od strane nekoliko poslanika kosovske opozicije, koalicija na vlasti je odgovorila hapšenjem ovih poslanika ili održavanjem sednica na drugim mestima u zgradi Skupštine nedozvoljavajući poslanicima opozicije da prisustvuju.

Napori opozicionih stranaka protiv koalicije na vlasti rezultirali su korišćenjem daljih ozbiljnih sredstava i nasilnim protestima u cilju okončanja postojeće koalicije nakon odluke kosovskog Ustavnog suda iz 2014. godine. Sud je presudio da je pravo da se formira nova vlada nakon nacionalnih izbora u junu 2014. dato samo političkoj stranci koja je osvojila većinu glasova.¹ Odluka je okončala nade za post-izbornu koaliciju od strane manjinskih partija. Nakon 6 meseci institucionalnog zastoja, DSK je iznenada napustila post-izbornu koaliciju s Inicijativom, VV i AAK, i oformila novu vladu s DPK u decembru 2014. godine. Izbor DPK i DSK vlade podsetilo je na sličnu koaliciju kroz koju je Kosovo prošlo od 2007-2010. To je dodatno okončalo nade građana Kosova za bilo kakvu promenu i pored rastućeg nezadovoljstva zbog nedostatka ekonomskog razvoja i navoda o visokoj korupciji.

Politička situacija se dalje pogoršala nastavkom nasilnih protesta od strane opozicionih stranaka protiv sporazuma Vlade Kosova sa Srbijom o pravu srpskih većinskih opština da formiraju Udruženje. U odluci donetoj u decembru 2015. godine, Ustavni sud Kosova je našao da Udruženje nije "u potpunosti usklađeno" sa standardima Ustava Kosova o ljudskim pravima i principima različitosti.² Odluka nije uspjela da ublaži političke tenzije između vlasti i opozicije. Uprkos odluci Ustavnog suda, opozicione stranke su nastavile da koriste suzavac da bi ometale rad Skupštine Kosova i insistirale na novim izborima. Ipak, koalicija na vlasti je odlučna da ostane na vlasti, održavajući krhki mir jakim policijskim snagama.

Pod mantrom o "stabilnosti" koju takođe podržava međunarodna zajednica i usred "nestabilnosti" koju zagovara opozicija na Kosovu, razvoj Kosova kao funkcionalne države nastavlja biti krhak.

---

¹ Vidi presudu Ustavnog suda br. KO119/04 dostupno na http://www.gjk-ks.org/repository/docs/gjk_ko_119_14_shq.pdf

² Vidi presudu Ustavnog suda br. KO130/15 dostupno na http://www.gjk-ks.org/repository/docs/gjk_ko_130_15_shq.pdf

Usred tih političkih faktora, pravosudni sistem na Kosovu je daleko od delovanja po zahtevima EU da se okonča nekažnjivost za korupciju visokog profila i da se ostvare rezultati u borbi protiv organizovanog kriminala. U decembru 2015. godine procenjeno je da Kosovo nije sprovelo 8 kriterija od 95 koji su navedeni u trećem i završnom izveštaju Komisije EU za Kosovo. Zarobljena u procepu između političke nestabilnosti i nedostatka volje od strane država članica EU da politički deluju u vezi slobodnog viznog režima za građane Kosova, EU perspektiva za Kosovo ostaje neizvesna. S druge strane, političke nestabilnosti nisu bile prepreka za EU da ispune zahteve građana Ukrajine i Gruzije da slobodno putuju unutar EU, za koje se očekuje da se slobodno kreću tokom 2016. godine.

U trenutnoj političkoj klimi, korupcija na Kosovu je označena u izveštaju EU o napretku iz 2015. godine kao "endemska", i kraj korupcije visokog profila izgleda daleko od stvarnosti. Karakteriše se selektivnom pravdom i političkim imenovanjima, uključujući u javnim odborima i preduzećima i nastavlja da zaostaje u ispunjavanju uslova vladavine prava koji su postavljeni od strane EU. Ostvarivanje održivih rezultata stvaranjem nezavisnog, autonomnog i dobro izbalansiranog pravosudnog sistema, naročito u slučajevima korupcije visokog profila, i dalje predstavlja izazov za Kosovo.

II. EU zahtevi za Kosovo u borbi protiv korupcije visokog profila

S većinom kriterija EU ispunjenih od strane Kosova, borba protiv korupcije visokog profila i efikasna konfiskacija neobjašnjivog bogatstva je i dalje jedan od kriterijuma koje treba ispuniti kao prioritet.³ Predstavljajući ambiciozan zahtev koji treba kratkoročno ispuniti, izveštaj ostavlja po strani verifikaciju bogatstva javnih službenika u skladu s početnim sporazumom o putokazu za liberalizaciju viznog režima s Kosovom.⁴ U izveštaju se takođe zahteva transfer izvesnog broja sudija i dodatna podrška osoblju odeljenja za ozbiljne zločine širom Kosova, te izgradnja evidencija o istragama, pravosnažnim sudskim odlukama i konfiskacijama u ozbiljnim slučajevima organizovanog kriminala i korupcije. Posebno se u izveštaju zahteva davanje mandata Centralnom koordinatoru za ozbiljni organizovani kriminal i korupciju, kao i resursa da vodi multidisciplinarnе timove finansijske istrage, kao i da prati sudski razvoj takvih slučajeva.⁵

Osim toga, kao i u prethodnim izveštajima Kosovo nastavlja da pokazuje loše rezultate u borbi protiv korupcije, naročito u slučajevima visokog profila. Izveštaj o napretku 2015 za Kosovo, smatra da je Kosovo u ranoj fazi borbe protiv korupcije, s ukupno ograničenim napretkom.⁶ Stoga, potrebna je snažna politička volja i predanost da bi se ovaj fenomen tretirao na pravi način, uz

---

³ Treći izveštaj o napretku za Kosovo o ostvarivanju zahteva putokaza za liberalizaciju viza, (decembar 2015) dostupno na http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/international-affairs/general/docs/third_report_progress_kosovo_fulfilling_requirements_visa_liberalisation_roadmap_en.pdf

⁴ Putokaz za liberalizaciju viznog režima s Kosovom, na:

http://eeas.europa.eu/delegations/kosovo/documents/eu_travel/visa_liberalisation_with_kosovo_roadmap.pdf

⁵ Ibid.

⁶ Izveštaj Evropske komisije o napretku za Kosovo, str.15. Dostupno na,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_kosovo.pdf

pratnju sveobuhvatnog i strateškog pristupa koji daje prave rezultate u borbi protiv korupcije. Pored toga, pravi napredak treba da se pokaže evidencijom uspešnog krivičnog gonjenja i osuda.⁷ U cilju poboljšanja ukupne borbe protiv korupcije, Izveštaj poziva vlasti Kosova da obrate posebnu pažnju i daju prioritet slučajevima korupcije na visokom nivou, posebno u sektoru javnih nabavki, kao i da obezbede konačne presude. Istrage korupcije na visokom nivou su retke i do sada nisu rezultirale pravosnažnim presudama.⁸ Takođe, saradnja između policije i tužilaštva treba da se ojača kroz zajedničke istrage o slučajevima korupcije na visokom nivou. Sistem evidencije rukovođenja slučajevima počev od istrage do pravosnažnih sudskih odluka mora biti kompletiran.⁹

EU takođe beleži blisku vezu između neprimerenog političkog uticaja i ograničenog kapaciteta da se sprovedu efikasne finansijske istrage. Tako je efikasno oduzimanje imovine i sprovođenje finansijskih istraga i dalje ograničeno takođe zbog nedostatka stručnosti i spremnosti. Osim toga, među izdatim preporukama je da se integrišu finansijske istrage u svim istragama korupcije i organizovanog kriminala.¹⁰ Izveštaj takođe ponovo navodi nastavljajanje prekomerenog političkog uticaja na organe za sprovođenje zakona i pravosudne organe.¹¹ Stoga, on poziva političke vlasti da obezbede jačanje organa za sprovođenje zakona da bi se osiguralo da oni efikasno i nepristrasno deluju u istrazi korupcije.

EU takođe ukazuje na kontinuirano postojanje velikog broja organa zaduženih za borbu protiv korupcije koji su nepovezani i dezintegrisani te imaju mandate koji se preklapaju i nejasnu podelu zadataka. Takođe navodi uključivanje civilnog društva u razvoj i praćenje politika za borbu protiv korupcije, ali uz proces konsultacija u kojem ne postoje transparentnost i konstruktivna komunikacija.

Takođe, postoji potreba da se revidira važeći Zakon o sukobu interesa i drugi povezani zakoni i propisi, u smislu da se usklade s evropskim standardima. Stoga, potrebno je da postoji jasna definicija kategorija javnih službenika i da se takođe usvoje mere za sprečavanje i kažnjavanje sukoba interesa.¹² Izveštaj navodi kao pozitivan razvoj činjenicu da je većina visokih zvaničnika prijavila svoju imovinu u 2015. godini i da je Agencija za borbu protiv korupcije podigla optužnice protiv 71 visokih javnih zvaničnika koji nisu prijavili svoju imovinu. Međutim, Agencija i dalje treba da daje prioritet položajima koji su skloni korupciji i da razmotri mere koje bi omogućile efikasnu istragu neobjašnjiva bogatstva.¹³ Još uvek postoji nedostatak kapaciteta i volje od strane tužilaca da se bave slučajevima korupcije.¹⁴ U cilju poboljšanja saradnje između tužilaca i Agencije za borbu protiv korupcije, usvajanje standardnog operativnog postupka (SOP) između agencija u 2014. i davanje prioriteta slučajevima ozbiljnog kriminala, ocenjeno je kao pozitivan razvoj. To je rezultiralo

---

⁷ Ibid.

⁸ Ibid, str. 16.

⁹ Ibid, str. 15.

¹⁰ Ibid, str. 7.

¹¹ Ibid, str. 16.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid, str. 16 and 17.

prioritizacijom 9 (devet) ozbiljnih slučajeva korupcije i pranja novca tokom 2015. godine.¹⁵ Ponovo, uz slabe rezultate, mnogi izazovi se ponavljaju.

Većina zahteva EU koji se odnose na borbu protiv korupcije se ponavljaju iz prethodnog izveštaja o napretku. Do danas je kosovska politička elita pokazala marginalnu spremnost da se ozbiljno pozabavi zahtevima EK, posebno radi okončanja nekažnjivosti slučajeva korupcije visokog profila. Shodno tome, nedostatak političke volje doveo je do slabih rezultata institucija vladavine prava u efikasnoj borbi protiv korupcije. Ispunjavanje tih uslova je ključno da Kosovo napreduje na svom putu u EU. Osim toga, takođe je neophodno da se razvije nezavisan, samostalan, i dobro izbalansiran pravosudni sistem, u cilju izgradnje funkcionalne i stabilne države za njegove građane.

III. Različiti zakoni, politike i mehanizama za borbu protiv korupcije

Kosovo nastavlja da se suočava s nedostatkom konačnih presuda u borbi protiv korupcije visokog profila, iako je stalno menjalo zakone i stvaralo nove mehanizme. Zakonodavstvo je uglavnom ocenjeno od strane EU kao usklađeno s pravnom tekovinom EU, ali je izrada brojnih zakona, podzakonskih akata i mehanizmima ocenjena kao stalna taktika Skupštine Kosova da širi resurse i umanjuje značaj postojećih.¹⁶ Od 2004. godine, Kosovo je izradilo niz zakona za borbu protiv korupcije, počev od Zakona o suzbijanju korupcije,¹⁷ zaključno s nedavnim promenama u novom Krivičnom zakoniku Kosova (2013), s posebnim poglavljem koje se bavi s 16 dela u vezi zvanične korupcije i krivičnim delima protiv službene dužnosti.¹⁸ Kao novinu Zakonik je inkriminisao krivično delo konflikt interesa (član 424), davanje mita stranim javnim funkcionerima (član 430), i neprijavlivanje ili lažno prijavljivanje imovine, prihoda/doprinosa, poklona, druge imovinske koristi ili finansijskih obaveza (član 437). Reagujući na systemske fenomene, Skupština Kosova je usvojila i druge specifične zakone kao što su Zakon o deklaraciji, poreklu i kontroli visokih javnih zvaničnika i deklaraciji, poreklu i kontroli poklona za sve javne službenike (ovde: Zakon o deklaraciji imovine)¹⁹ i Zakon o proširenim ovlašćenjima za oduzimanje imovine stečene krivičnim delom.²⁰

Uz niz krivičnih dela kriminalizovanih novim Krivičnim zakonikom, ipak, u odnosu na UNMIK zakon iz 2003., zakonik je predvideo blaže kazne koje se odnose na zloupotrebu službenog položaja

---

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Vidi na primer izveštaj KIPRED-a "Nekažnjivost na Kosovu: neobjašnjivo bogatstvo" novembar 2013, dostupno na http://www.kipred.org/repository/docs/THE_IMPUNITY_IN_KOSOVO_INEXPLICABLE_WEALTH_632453.pdf.

¹⁷ Br.2004/34, Zakon o suzbijanju korupcije, dostupan na http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/2004_34_en.pdf

¹⁸ Vidi Krivični zakonik Kosova na <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/Criminal%20Code.pdf>.

¹⁹ Zakon No. 04/L-050, Zakon o deklaraciji, poreklu i kontroli visokih javnih zvaničnika i deklaraciji, poreklu i kontroli poklona za sve javne službenike, na <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/Law%20on%20declaration%20of%20property%20of%20senior%20public%20officials.pdf>

²⁰ Zakon No. 04/L-140, Zakon o proširenim ovlašćenjima za oduzimanje imovine stečene krivičnim delom, dostupan na <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/Law%20on%20extended%20powers%20for%20confiscation%20of%20assets%20acquired%20by%20criminal%20offence.pdf>

smanjenjem maksimalnog zatvora od osam (8) na pet (5) godina. Suprotno, u drugim zemljama u regionu, kao BJR Makedoniji, Hrvatskoj, Crnoj Gori i Srbiji su povećane kazne u vezi s zloupotrebom službenog položaja, u rasponu od pet (5) do deset (10) godina u zavisnosti od iznosa zloupotrebjenog od strane službenog lica.²¹ U zemlji koja se karakteriše široko rasprostranjenom korupcijom, ovaj potez nije opravdan. Ipak, zakonik je definisao detaljno šta uključuje zloupotreba službenog položaja,²² što je bila pravna praznina u prethodnom zakonu.

S druge strane, za krivična dela davanja mita i primanje mita, u odnosu na prethodni Zakonik, kazne su povećane do osam (8) godina, kada je rezultat dela korist u iznosu preko petnaest hiljada (15.000) evra.²³ i ²⁴ Međutim, iako dugoročni efekat u borbi protiv korupcije uz kriminalizaciju davanja mita može imati preventivni cilj, ipak ostaje da se dalje analizira u kojoj meri je ova odredba smanjila prijavljivanje korupcije organima za sprovođenje zakona od strane građana koji su mogli biti umešani u poslove u vezi korupcije.

Osim toga, Skupština Kosova je izradila dodatni zakon pored odredbi Krivičnog zakonika i Zakona o krivičnom postupku, a koji se odnosi na zaplenu i oduzimanja nezakonito dobijene imovine te je usvojila poseban Zakon o proširenim ovlašćenjima za oduzimanje imovine stečene krivičnim delima. Zakon nudi proširene nadležnosti za postupke predviđene Zakonikom o krivičnom postupku kada ove odredbe nisu dovoljne. U martu 2015. godine, parlamentarna radna grupa je počela da prati sprovođenje ovog zakona, a takođe je tražila doprinos od organizacija civilnog društva. Iako je ovo bio pozitivan korak, radna grupa se sastala samo jednom u periodu od skoro sedam meseci zbog blokade Skupštine od strane opozicije od septembra 2015. Nadgledanje zakona od strane KIPRED - a pokazalo je nekoliko nedostataka zbog niskog nivoa realizacije. Do sada je zabeleženo da se zakon koristio samo jednom i od usvajanja je ostao je prilično nepoznat u sprovođenju od strane tužilaštva i sudstva.²⁵

Osim toga, ostale zakonske odredbe predviđaju da su visoki državni službenici dužni da prijave svoju imovinu, prihode i njihovo poreklo Agenciji za borbu protiv korupcije (ABK) u skladu sa Zakonom o prijavljivanju imovine.²⁶ Međutim, verifikacija imovine se pokazala teškom, dok tužioci tvrde da nemaju dovoljnu pravnu osnovu za delovanje i pokretanje istraga.²⁷ Ipak, u cilju sprovođenja verifikacije, tužioci se mogu osloniti na osnovanu sumnju da je imovina stečena

---

²¹ Vidi na primer Krivični zakon Makedonije, član 353, Krivični zakonik Srbije, član 359, Krivični zakonik Hrvatske, član 317, i Krivični zakonik Crne Gore, član 416.

²² Vidi član 422, stav 2, Krivični zakonik Kosova, "U svrhe ovog člana, zloupotrebaslužbenog položaja uključuje, ali se ne ograničava na: 2.1. namerno ili svesno kršenje zakona koji se odnosi na položaj, dužnosti, ili zaposlenje ovlašćenog lica;... 2.5 namerno šikaniranje drugoga, ili hapšenje, pritvor, pretres, zaplena, oduzimanje stvari, .. za koju zna da je nezakonita; ili 2.6. namerno uskraćivanje ili ometanje drugog u obavljanju ili uživanju bilo kog zakonitog prava, privilegije,ovlašćenja ili imuniteta." Dostupno na <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/Criminal%20Code.pdf>.

²³ Article 429, Paragraph 3 of Criminal Code.

²⁴ Ibid, Article 428, Paragraph 3.

²⁵ Ibid

²⁶ Zakon o prijavljivanju imovine, član 5.

²⁷ KIPRED intervju s Državnim tužiocima, septembar 2015, Priština. (Sevdije Morina i Drita Hajdari)

krivičnim delom. Do sada su visoki zvaničnici verifikovani samo od strane ABK s kapacitetom da se proveriti samo 20% od zvaničnika, dok je preporuka EU da Agencija ne treba samo nasumično da bira visoke funkcionere za verifikaciju, već i da odabere pozicije koje mogu biti sklone korupciji.²⁸ Dalje, propust da se prijavi ili lažno prijavljivanje imovine i druge materijalne koristi ili finansijske obaveze, inkriminisano je članom 437. Krivičnog zakonika Kosova, i kažnjivo je zatvorom do tri (3) godine, a ako su podaci falsifikovani do pet (5) godina zatvora. Nedavne kaznene mere su postigle upravo suprotan cilj smanjenjem globa i kazni u poređenju dok su krivična dela bila kvalifikovana kao prekršaji.²⁹

Do kraja 2013. godine, Kosovo je propustilo da jasno definiše šta se smatra korupcijom visokog profila. Izdavanjem administrativnog uputstva (AU), u 2013. godini, Glavni tužilac Kosova, Glavni tužilac EULEKS-a, Glavni tužilac STRK, definisali su položaj i novčanu vrednost dela korupcije koja se smatraju korupcijom visokog profila.³⁰ Prema ovom AU, krivična dela korupcije za koje tužioci sprovode istragu su slučajevi kada je okrivljeni centralni izvršni i opštinski načelnik kao Predsednik, Predsednik Skupštine, Premijer i ministri, gradonačelnik i civilni službenici najvišeg nivoa kao što je stalni sekretar i drugi donosioci odluka, kao što su predsednik Vrhovnog suda i Apelacionog suda. Slučajem korupcije visokog profila smatra se delo koje je moglo izazvati štetu u novčanoj vrednosti od 500.000,00 evra ili više.³¹ Slučajevi kada je šteta procenjena na više od 1 milion evra, automatski se definišu kao slučajevi korupcije na visokom nivou.³² Iako postoji jasnija zakonska definicija koju nude službe tužilaštva, njihova primena, posebno na nivou STRK zaostaje.

U oblasti pripreme i izrade novog zakona, u 2015. godini, SK je pokrenula izradu takozvanog “Zakona protiv mafije” s namerom da prebaci teret dokazivanja s tužioca koji istražuju slučaj na sumnjive zvaničnike koji poseduju neobjašnjivo bogatstvo. Posmatran kao inicijativa s potencijalom da krši ljudska prava tj. oduzimanje imovine, koja je zagarantovana članom 1. Prvog protokola uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, Vlada u svom koncept dokumentu navodi ovaj rizik.³³ Prebacivanje tereta dokazivanja se takođe smatra da je u suprotnosti s principom “pretpostavke nevinosti” koji je osnovno pravilo u zakonu o krivičnom postupku.³⁴ Ipak, Kosovo bi moglo da

---

²⁸ Str. 17 EU Izveštaja o napretku Kosova za 2015, dostupno na

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_kosovo.pdf

²⁹ KIPRED intervju s visokim zvaničnikom Agencije za borbu protiv korupcije, august 2015 (Hasan Preteni).

³⁰ Krivična dela korupcije navedena u krivičnom zakoniku kao: 1. Sklapanje štetnih ugovora, otežano mitom (član 291(2)), Neopravdano davanje poklona (316), Bekstvo lica lišenih slobode, otežano mitom (405 (2)), Omogućavanje bekstva lica lišenih slobode (406(2)), Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja (422), Pronevera u vršenju službe (425), Prevara na položaju (426), Neovlašćena upotreba imovine (427), Primanje mita (428), Davanje mita (429), Podmiševanje stranog ovlašćenog lica (430), Trgovina uticajem (431), Donošenje nezakonitih presuda (432), Nezakonita naplata i isplata (435), Nezakonito oduzimanje imovine tokom pretresa ili izvršenja sudske odluke (436) Vidi http://www.psh-ks.net/repository/docs/Udhezim_kur_nje_veper_e_korrupsionit_do_te_konsiderohet_si_e_nivelit_te_larte.pdf

³¹ Ibid.

³² Ibid, član 1.

³³ Promena terata dokaza u konfiskaciji tokom postupka radi krivičnog dela: Pregled najbolje prakse Saveta Evrope, Pregled najbolje prakse br. 2, str. 7, dostupno na,

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/web_ressources/CoE_BP_burdenproof.pdf

³⁴ Izveštaj o napretku Kosova 2015, str. 16.

razmotri oduzimanje *in rem* imovine pribavljene krivičnim delom na osnovu standarda građanskog prava o bilansu verovatnoće, a ne po krivičnom standardu van svake razumne sumnje.³⁵ Takve mere, ukoliko bi bile privremene, trebale bi da stvore dovoljnu pravnu osnovu da se istraži neobjašnjivo bogatstvo.

Pored različitih zakona i podzakonskih akata koji su objavljeni, Kosovo je takođe stvorio niz institucionalnih mehanizama u naporima u borbi protiv korupcije. Na primer, 2008. godine, kao nasleđe UNMIK-ove ere³⁶ i deo Ahtisarijevog paketa zakona, osnovana je Kancelarija Specijalnog tužioca Kosova (KSTK). Međutim, ova kancelarija nije uspela da ispuni tražene kvote, uz mali broj ispitivanih i osuđenih slučajeva. Na primer, do oktobra 2015, u proseku je KSTK tužilac postupao u 13,6 odsto slučajeva na godišnjem nivou,³⁷ u odnosu na normu od 2 (dva) predmeta mesečno ili 22 slučaja godišnje kao što se zahteva direktivama Tužilačkog saveta Kosova. S godišnjim budžetom od ne više od 899.085 hiljada evra za specijalne tužioce, KSTK nema dovoljno resursa kao poseban organ, što takođe dovodi do loših rezultata u borbi protiv korupcije visokog profila. Uporedo s tim, Vlada Kosova je nastavila da istovremeno zagovara stvaranje drugog seta mehanizama za borbu protiv korupcije, čime takođe podriva potencijal. Na primer, u februaru 2010. godine, Premijer Kosova je doneo odluku da se formira Radna grupa sastavljena od policije i tužilaca za borbu protiv korupcije od strane KSTK.³⁸ Osim toga, nedavno je novi Glavni državni tužilac u skladu sa zahtevima EU za liberalizaciju viznog režima, imenovao specijalizovani tim za istragu finansijskih i ekonomskih zločina pod vođstvom Nacionalnog koordinatora za ozbiljne slučajeve organizovanog kriminala i korupcije, pored postojeće KSTK strukture.³⁹ Nije jasno da li će se mandat KSTK ponovo duplikovati i preklapati s ulogom KSTK, jer mandat u slučajevima visokog profila pripada toj kancelariji.

Nezavisnost organa vladavine prava se konstantno podriva kao rezultat veza između političkih vlasti i pravosudnih organa. Osim toga, nedostatak odgovarajućih mehanizama kontrole za ove druge doveo je do manjka odgovornosti ovih organa dovodeći do loših rezultata u borbi protiv korupcije. Osim toga, EU misija za vladavinu prava, EULEKS, kao najveća zajednička spoljna i sigurnosna misija s budžetskim potrošnjom od više od 950.000 mil. Eura, od 2009. godine, takođe ima mandat da se bori protiv korupcije visokog nivoa.⁴⁰ Međutim, misija je zaokupljena optužbama vlastitog osoblja za korupciju koje su kulminirale 2014. godine slučajem Maria Bamieh, bivše tužiteljice EU iz

---

³⁵ KIPRED izveštaj, "Nekažnjivost na Kosovu: neobjašnjivo bogatstvo", november 2013, str.16. Dostupno na http://www.kipred.org/repository/docs/THE_IMPUNITY_IN_KOSOVO_INEXPLICABLE_WEALTH_632453.pdf

³⁶ Usvojen marta 2008, dostupno na <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/03-L-052%20a.pdf>

³⁷ Vidi str. 25, iz <http://kli-ks.org/wp-content/uploads/2015/12/2.-Fighting-Corruption-in-Kosovo-Priority-in-letter1.pdf>

³⁸ Vidi KIPRED izveštaj Ispunjavanje EU zahteva u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, 2014. Dostupno na http://www.kipred.org/repository/docs/KIPRED_SiV_Brief_Fulfilling_the_EU_Requirements_in_Anti_Corruption_and_Organized_Crime_833217.pdf

³⁹ Str.3 doprinosa Vlade Kosova o ispunjavanju ostalih osam (8) preporuka iz dijaloga za liberalizaciju viza, Ministarstvo evropske integracije. Fizička kopija kod KIPRED-a.

⁴⁰ Vidi <http://www.eulex-kosovo.eu/?page=2,16>.

Velike Britanije, koja je pokrenula sumnje u unutrašnju korupciju višeg osoblja EULEKS-a. Krivični postupak u predmetu je u toku, dok Bamieh tvrdi da je misija pokušala da je učutka kao "zviždača" i podnosi tužbu zbog diskriminacije pred jednim londonskim tribunalom rada. Ove sumnje tek treba da budu potvrđene. Ipak, činjenica je da je čak sedam godina nakon angažovanja misije, korupcija rasprostranjena na Kosovu, dok se misija od strane dela njene uprave karakteriše kao "nefunkcionalna", i daleko od uspostavljanja nezavisnih i samostalnih istraga. Posebno je ocenjeno da Kosovo, uz podršku EULEKS-a, nije uspeo da postavi temelje za sistem efikasne borbe protiv korupcije.⁴¹

Završno, niz zakona i podzakonskih akata doneseni su na Kosovu radi postupanja s delima korupcije. Nezavisnost organa vladavine prava se konstantno podriva jer rezultat inicijative koju predvodi SK često nailazi na slab odgovor pravosudnih organa .

IV. Trenutno stanje u borbi protiv korupcije: Istraga, gonjenje i osuda slučajeva korupcije

Napori državnih institucija da se bore ovog problema su dali oskudne rezultate uglavnom zbog nedostatka političke volje i loše performanse institucija za vladavinu prava. Brojne promene u pravnom okviru koje se odnose na napore u borbi protiv korupcije nisu stvorile dovoljno okruženje za institucije vladavine prava da se efikasno bore protiv korupcije, posebno protiv korupcije na visokom nivou.

Na primer, sektor javnih nabavki ostaje i dalje sektor koji je najviše podložan korupciji visokog profila.⁴² Takođe i EU već godinama identifikuje ovu oblast kao potencijalnu za korupciju.⁴³ Tu se troši velika količina javnog novca s 488 miliona evra potrošenih samo u 2014. godini putem korišćenja procedura javnih nabavki i s ukupnom godišnjom potrošnjom od 30% budžeta Kosova.⁴⁴ Takozvana "tender manija" omogućila je da poduzeća koja su bliska zvaničnicima na vlasti dobiju ugovore za koje se očekuje da će se isplatiti uslugama finansiranja političkih partija. Često nekoliko ekonomskih operatera obezbeđuju glavne prihode kroz radove i usluge državnim organima.⁴⁵ Praznine u sektoru javnih nabavki koje nastavljaju da ga čine jednim od sektora koji je najpodložniji korupciji su takođe izazvane čestim zakonskim promenama Zakona o javnim nabavkama u poslednjih nekoliko godina, što izaziva namerne teškoće u primeni zakona Osim toga, taktično

---

⁴¹ Vidi str. 22 "Pregled sproviđenja mandata Misije EULEKS-a na Kosovu s posebnim fokusom na postupanje s najnovijim optužbama," Izveštaj podnet Visokom Povereniku/Potpredsedniku Evropske komisije, gđa. Federica Mogherini. Sastavljeno od Prof. Jean-Paul Jacque, po zahtevu EEAS, Počasni direktor Veća EU, 31 mart 2015.

⁴² KIPRED-ov intervju s tužiocima i sudijama, august 2015 u Prištini.

⁴³ Vidi Izveštaje napretka za Kosovo 2013, 2014 and 2015.

⁴⁴ Republic of Kosovo, Office of the Auditor General, Annual Audit Report 2014, pg.39. At http://oag-rks.org/repository/docs/RVA-Eng_319961.pdf

⁴⁵ Veće Evrope, Projekat protiv ekonomskih zločina (PECK), Izveštj procene o saglasnosti s međunarodnim standardima protiv korupcije (AC), april 2015, str. 104. Na, http://www.psh-ks.net/repository/docs/AC_ENG_WEB.pdf

imenovanje u funkcionalizaciji Organa za razmatranje nabavki namerno kasni od strane političkih partija na vlasti kako bi se oslabilo nadgledanje procesa nabavke na Kosovu.⁴⁶ Često se zakonske izmene koje sponzorise vlada taktično koriste kako bi se stvorila zaštita od istraživanja korupcije, i one nastavljaju da stvaraju niz mehanizama za borbu protiv korupcije s često podudajućim mandatima.

a) Gonjenje i istraga slučajeva visokog profila:

Uprkos javnom obavezivanju za borbu protiv korupcije, akteri vladavine prava su nastavili da se uglavnom bave lakšim krivičnim delima korupcije, dok su retke istrage slučajeva korupcije visokog profila.⁴⁷ Tužilačke službe priznaju da često rad državnih tužilaca i sudija ne prelazi preko javnih poziva za borbu protiv korupcije.⁴⁸ Nedostatak konkretnih rezultata u borbi protiv korupcije visokog profila je takođe povezan s političkim uticajem i zanemarivanjem tužilaca koje je često praćeno medijskim pritiskom.⁴⁹ Nedavno, STRK tužilac i bivši Nacionalni koordinator protiv korupcije su izdali zabrinjavajuću izjavu koja se odnosi na rad tužilaštva, izjavljujući da tužiocima često sprovede istrage iz kancelarija, sedeći u kafeima i restoranima s političarima, često postupajući poput birokrata. U drugim slučajevima, pritisak na tužioce je direktan ili se manifestuje kroz medijske kampanje.⁵⁰ Članci objavljeni u medijima često procure u javnost u početnim fazama istraga, povećavajući pritisak javnosti protiv određenih tužioaca. Stoga, tužiocima često svesno odlučuju da se ne bave velikim slučajevima, kako bi izbegli izloženost medijima.⁵¹

Osim toga, u novembru 2013. radi postupanja u slučajevima korupcije, Tužilački savet Kosova (TSK) je usvojio Plan akcije koji obuhvata slučajeve korupcije do kraja juna 2014. godine.⁵² I pored Plana akcije, rezultati su bili minimalni. Na primer STRK je u roku određenom Planom akcije imao u radu 55 predmeta korupcije protiv 322 lica. Uspeo je da reši samo 18 slučajeva protiv 121 lica ili 33% slučajeva u postupku. STRK je nastavio da zanemaruje propisanu normu posebno u korišćenju potencijalnih stručnjaka za istrage ekonomskih zločina i finansijskog kriminala. Iako postoje profilisani stručnjaci, uključujući devet (9) finansijskih stručnjaka koji pokrivaju nabavke, poreze i druga finansijska pitanja, njihovu pomoć specijalni tužiocima retko koriste.⁵³

---

⁴⁶ Ibid, str 104.

⁴⁷ KIPRED-ov intervju sa sudijom Osnovnog suda u Prištini, 21 august 2015.

⁴⁸ KIPRED-ov intervju sa Specijalnim tušiocem STRK Priština, septembar 2015 u Prištini.

⁴⁹ "Mi smo zabrinuti, i umorni od birokratskih tužilaca koji obavljaju istrage iz svojih kancelarija ili kafića ili restorana uz ručkove sa političarima i u nekim slučajevima čak i sa sumnjivim osobama. Umorni smo od tužilaca koji više brinu za sopstvene interese i prava, umesto da se bore protiv kriminala. To je neprihvatljivo za nas." Vidi izjavu tužioca Drita Hajdari na, News Portal TELEGRAFI, "Samo nekoliko se bori protiv korupcije" ("Pak kush po e lufton korrupsionin"), 15 septembar, 2015. KIPRED prevod preuzet sa <http://www.telegrafi.com/ekonomi/lajme-ekonomi/pak-kush-po-e-lufton-korrupsionin.html>.

⁵⁰ KIPRED intervju sa Specijalnim tušiocem STRK Priština, 22 septembar 2015 u Prištini.

⁵¹ Ibid.

⁵² Tužilački savet Kosova, Plan akcije o povećanju efikasnosti Sistema tužilaštva u borbi protiv korupcije, str. 3. Na http://www.psh-ks.net/repository/docs/Action_Plan_-_Corruption.pdf.

⁵³ Izjava visokog zvaničnika EU kancelarije u kosovu, na okruglom stolu KIPRED-a i SiV-a, oktobar 2015 u Prištini.

Osim toga, tužioci se žale da imaju poteškoća u dokazivanju slučajeva pred sudom zbog složenosti predmeta visokog profila, čestog odbijanja svedoka da sarađuju i povremenih opstrukcija od strane raznih institucija da blagovremeno odgovore na njihove zahteve.⁵⁴ Takođe, nepostojanje posebnog sudskog odeljenja koje bi se bavilo slučajevima podnetim od strane STRK, izaziva kašnjenja u postupku u Osnovnom sudu u Prištini.⁵⁵ Uglavnom, većini sudija i tužilaca nedostaje stručnost da se bave kompleksnim slučajevima korupcije koji su često povezani sa složenim finansijskim zločinima, stoga oni nastavljaju da slabo deluju, naročito kada se bave korupcijom, posebno slučajevima visokog profila.

b) Postupanje u slučajevima korupcije:

Od 2013. do prve polovine 2015. godine, istrage i podnošenja krivičnih prijavi za slučajeve korupcije bili su uglavnom pokrenuti od strane Kosovske policije, te Agencije za borbu protiv korupcije. Samoinicijativa tužilaca da istraže i podignu optužnice za slučajeve korupcije je i dalje minimalna tokom posmatranog perioda. Na primer, tokom 2013. godine tužioci su samoinicijativno podneli samo 4 (četiri) prijave o korupciji. U 2014. godini predmeti koji su samoinicijativno podneti od strane tužilaca su neznatno porasli na 11 prijavi korupcije, dok je u prvoj polovini 2015. godine opala samoinicijativa, jer niti jedan slučaj nisu prijavili tužioci (Vidi Tabelu 1.1 u dodatku). Naročito, od posebnog značaja je nedostatak inicijative od strane STRK tužilaca koji su nadležni da se bave slučajevima visokog profila korupcije. Od 2013. do prve polovine 2015. godine, nije bilo slučajeva podnetih krivičnih prijavi radi korupcije od strane specijalnih tužilaca (Vidi Tabelu 1.2).

Tokom 2013. godine je bilo ukupno 778 slučajeva korupcije u radu tužilaca. Do kraja 2013. samo je 40% ili 314 slučaja rešeno od strane tužilaštva. Do kraja 2013. najveći broj slučajeva koji se odnose na korupciju je ostao nerešen, odnosno 464 slučaja ili 60% (Vidi Tabelu 1.3). STRK, koji ima mandat da se bavi slučajevima korupcije visokog profila, postupao je u ukupno 47 predmeta tokom 2013. Do kraja 2013. godine, STRK je uspeo da reši samo 17 slučajeva ili 36%. Većina slučajeva visokog profila korupcije je ostala nerešena, odnosno 30 slučajeva ili 64% (Vidi Tabelu 1.4).

Slab rezultat gonjenja u istrazi korupcije se takođe nastavio tokom 2014. i prve polovine 2015. godine. Broj rešenih slučajeva tokom 2014. godine je pokazao blagi napredak sa rešenih 444 slučajeva korupcije ili 45 %, od 976 slučajeva u radu. Na kraju 2014. godine bilo je 532 nerešenih slučajeva korupcije ili 55% (Vidi Tabelu 1.3). Naprotiv, tokom 2014. godine rezultati samih STRK tužilaca bili su manje nego zadovoljavajući, uz rešena samo 17 slučajeva korupcije ili 26% od 66 slučajeva u radu. Ukupno je bilo 74 % nerešenih slučajeva do kraja 2014. godine od strane STRK (Vidi Tabelu 1.4).

Prva polovina 2015. godine, ponovo je pokazala nedostatak zadovoljavajućeg postupanja u slučajevima korupcije uopšte. Od 717 slučajeva u radu koji su takođe preneseni iz prethodnih

---

⁵⁴ KIPRED intervju s Državnim tužiocem, 23 septembar 2015u Prištini.

⁵⁵ KIPRED intervju s Državnim tužiocem i sudijama, august, septembar 2015, Priština.

godina, rešeno je samo 128 slučajeva koji se odnose na korupciju ili 18% (Vidi Tabelu 1.3). Dalje, STRK je uspjelo da reši samo 5 (pet) slučajeva korupcije ili 9% od 53 slučajeva u radu.

c) Istraga i optužbe u slučajevima korupcije:

U poslednjih nekoliko godina prijavljen je rast korišćenja tajnih mera od strane tužioca u istrazi slučajeva korupcije. Upotreba tajnih mera je značajno porasla tokom godina, sa 96 naloga za tajne mere koje su sprovedene tokom 2013. godine, 118 tajnih mera koje su sprovedene u 2014. i još 123 naloga koji su izdati tokom prve polovine 2015. godine.

Međutim, ukupno u predmetima u kojima su podnete krivične prijave zbog korupcije, tužioci su nastavili trend obustave i prekida istrage za veliki broj osoba, podižući optužnice u samo nekoliko slučajeva. U 2013. godini, od 665 osoba sa krivičnim prijavama korupcije, tužioci su obustavili/prekinuli ili okončali istrage za 353 lica, ili u 53% slučajeva. U samo 47% slučajeva podignute su optužnice za korupciju protiv 312 lica. Ovaj trend se takođe nastavio tokom 2014. godine. S krivičnim prijavama protiv 1011 osoba, tužioci su obustavili/prekinuli ili završili istrage protiv 545 lica ili u 54 % slučajeva. U 2014. su tužioci optužili 471 lica ili 47%. U prvoj polovini 2015. zabeležen je blagi porast optužnica protiv 185 lica ili u 61% slučajeva, dok su obustavljene/prekinute ili okončane istrage protiv 116 lica ili 39 % (Vidi Tabelu 1.5) .

Osim toga, STRK je takođe pokazalo loše rezultate u optužnicama tokom perioda izveštavanja. Broj osoba protiv kojih su krivične prijave odbačene/završene ili prekinute je bio značajan tokom 2013. i 2014. godine. Samo u 2013. godini, protiv 98 lica za koje su podnete krivične prijave, specijalni tužioci STRK su odbacili/zaključili prijave i okončali istragu za 69 osoba ili 70%. Samo 29 osoba je optuženo za korupciju, ili 30%. Broj odbačenih/zaključenih prijava i završenih istraga je bio viši tokom 2014. godine, sa samo 26% optuženih slučajeva ili 28 lica, i sa 84 osoba oslobođenih od istrage ili odbačenih/zaključenih predmeta. Tokom prve polovine 2015. godine, došlo je do blagog poboljšanja sa optuženih 37 od 41 osoba, ili 90% slučajeva optuženih po krivičnim prijavama. (Vidi Tabelu 1.6). Specijalni tužioci su odbacili/zaključili krivične prijave za 4 (četiri) lica ili 10% slučajeva. Iako postoji napredak u optužnicama ipak je prosečan broj slučajeva kojima se bave tužioci na niskom nivou, sa optužnicama u manje od 5 (pet) slučajeva korupcije kojim su se bavili tužioci u prvoj polovini 2015. godine.

Nacionalni koordinator protiv privrednog kriminala i korupcije je poslao predlog Tužilačkom savetu Kosova da imenuje komisiju za analizu obrazaca i uzroka odbacivanja/zaključivanja krivičnih prijava i prestanaka istraga od strane tužilaca. Komisija će, između ostalog, takođe analizirati da li su odbacivanja rezultat loše podnetih krivičnih prijava od strane policije ili drugih institucija, ili su

posledica lošeg rukovanja predmetima od strane tužilaca.⁵⁶ U oktobru 2015, novoimenovani Državni tužilac Kosova doneo je odluku o formiranju komisije koja se sastoji od četiri tužioca za procenu stanja slučajeva korupcije u tužilaštvima, uključujući odbačene/zaključene ili završene slučajeve.⁵⁷ Nameravana da poveća odgovornost tužilaca, ostaje da se proceni njena efikasnosti i potencijalno mešanje kancelarije državnog tužilaca u druge instance krivičnog gonjenja.

d) Sudske presude u slučajevima korupcije

Slično tužilaštvima, sudovi su takođe pretrpeli neuspeh u postupanju sa slučajevima korupcije. Na primer, tokom 2014. godine sudovi su imali u radu 655 slučajeva korupcije, međutim uspeli su da reše samo 35 % ili 229 predmeta. Većina od 426 ili 65 % slučajeva je ostala nerešena. Od rešenih slučajeva od strane sudova bilo je 120 osuđujućih presuda zbog korupcije protiv 132 lica. Od tog broja 35 lica je osuđeno na kaznu zatvora, dok su ostali slučajevi osuđeni globama i drugim kaznama. S druge strane, sudovi su doneli 41 oslobađajućih odluka za 58 osoba (Vidi Tabelu 1.7 i 1.8).

U prvoj polovini 2015. godine, sudovi su postupali u 490 slučajeva korupcije i bili u stanju da reše i presude samo 84 slučaja ili 17%. Od ukupno rešenih slučajeva, doneto je 46 osuđujućih presuda protiv 65 osoba. Kazne zatvora su donete u 14 predmeta protiv 24 lica, dok je doneto 12 oslobađajućih presuda protiv 17 lica (Vidi Tabelu 1.7 i 1.8) .

Osim toga, izveštavanje o sudskim odlukama koje se odnose na slučajeve korupcije je i dalje nejasno. Zbog nedostatka odgovarajućeg sistema za upravljanje predmetima koji bi povezivao organe za sprovođenje zakona, tužilaštvo i sudove u centralnu bazu podataka, statistika o slučajevima nastavlja da se podnosi različito od strane različitih institucija. Tužilački savet je razvio sopstvenu bazu podataka, poznatu kao "Međuinstitucionalni mehanizam za usklađivanje statistika karakterističnih krivičnih dela." Podaci objavljeni u mehanizmu praćenja od strane TSK-a su javni. Međutim, statistički podaci o sudskim odlukama koji su uneseni u mehanizam za praćenje TSK se ne podudaraju sa statističkim podacima koji su uneseni u bazu podataka Sudskog saveta Kosova. Evidencije upisane u mehanizam za praćenje TSK su mnogo niže od onih koje je uneo SSK. (Videti Tabele 1.7 - 1.9) Neusklađenost se dešava jer slučajevi prijavljeni od strane TSK nisu nužno prijavljeno iste godine od strane SSK i sudovi često odlažu blagovremeno prijavljivanje slučajeva.⁵⁸ Prema podacima TSK tokom 2014. godine sudovi su doneli odluke protiv 103 lica, dok SSK izveštava slučajeve protiv 307 lica. Na primer, dok TSK izveštava o 67 lica proglašenim krivim za

---

⁵⁶ Tužilački savet Kosova, Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za unapređenje efikasnosti tužilačkog sistema u borbi protiv korupcije, 16 oktobar 2014, str. 7. Na http://www.psh-ks.net/repository/docs/284_Raport_mbi_zbatimimin_e_planit_te_veprimit.pdf

⁵⁷ Izjava visokog zvaničnika Kancelarije Državnog tužioca, na okruglom stolu KIPRED-a i SiV-a, oktobar 2015 u Prištini.

⁵⁸ KIPRED-ov intervju s visokim zvaničnikom Sudskog saveta Kosova, 25 august, 2015 u Prištini.

optužbe za korupciju i 18 oslobođenih, SSK izveštava o 132 lica proglašanim krivim i 58 oslobođenih. Ovo je značajna razlika u podnetoj statistici.⁵⁹

U pokušaju da reši pitanje upravljanja predmetima, Vlada Norveške je sponzorirala ICT/ CMIS projekat počev od 2013. godine, potpisivanjem Memoranduma o razumevanju sa TSK, SSK, Ministarstvom pravde (MP) i Norveškom ambasadam. Međutim, projekat se od samog početka suočio s problemima uglavnom zbog nedostatka sposobnosti od strane sudskog i administrativnog osoblja za sprovođenje ICT reforme koja je predviđena projektom.

Razlika u izveštavanju podataka od strane umešanih institucija moraju biti hitno rešene jer to ima uticaja i ozbiljne posledice na rad pravosuđa, nedostatak jasnih podataka podriva kredibilitet institucija vladavine prava i pruža nepouzdanu podatke vanjskim akterima.

V. Namerna kašnjenja u postupanju s korupcijom visokog profila: zastarelost krivičnih dela korupcije

Još jedna taktika da se odlože odluke u slučajevima korupcije su takođe predviđeni rokovi za istragu i podizanje optužnica, naročito u slučajevima koji se odnose na zvaničnike visokog profila. U najmanje dva slučaja korupcije na visokom nivou, u tzv. slučaju Kosovska energetska korporacija (KEK) i slučaju oružja Kosovske policije u vezi s zloupotrebom vlasti i službenih ovlašćenja, protek rokova od dve godine za istragu je korišćen kao uzrok odbacivanja predmeta jer tužioci nisu podneli optužnice u ovom roku. Slučaj KEK-a je uključivao optužnice od strane tužioca EULEKS-a od 16. januara 2015. godine, protiv visokih zvaničnika, uključujući gradonačelnika Srbije Sami Lushtaku, direktora KEK-a Arbena Gjukaj, predsednika organa za razmatranje žalbi nabavke Hysni Hoxha, načelnika KEK-ove nabavke Hasana Pruthi i bliskog rođaka gradonačelnika Lushtakua, Miljazima Lushtaku, vlasnika bezbednosne firme koji je dobio tender s KEK-om i ošteti KEK u vrednosti koja je procenjena na 6.182.609, 76 evra.⁶⁰ Optužnica je bila protiv 7 (sedam) optuženih ukupno, optuženih za zločine prevare i falsifikovanja dokumenata, zloupotrebu službenog položaja ili ovlašćenja, podsticanje zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja, i zaključivanje štetnih ugovora. U avgustu 2015, Apelacioni sud je odobrio zahtev advokata optuženih da odbaci slučaj na osnovu vremenskih ograničenja istrage koja je završena u oktobru 2014. godine, dok je optužnica tužioca podneta tek u januaru 2015. godine.⁶¹

---

⁵⁹ Izjava sudije Osnovnog suda u Đakovici, na okruglom stolu KIPRED-a i SiV-a, održanom 7 oktobar 2015, Priština.

⁶⁰ EULEKS-ov tužilac je optužio vlasnike kompanije "Security Code" uključujući bliskog rođaka gradonačelnika Sami Lushtaku, Miljazima Lushtaku, Esata Tahiri i drugog partnera Agron Jusufi. Vidi takođe EULEKS-ovo obaveštenje za štampu, "Optužnica podignuta u slučaju korupcije KEK", 16 januar 2015. Na, <http://www.eulex-kosovo.eu/en/pressreleases/0653.php>

⁶¹ Apelacioni sud je opravdao svoju odluku pozivajući se na član 159 Zakonika o krivičnom postupku, stav 1 koji definiše vremenska ograničenja za istrage. Stoga, "Ako je pokrenuta istraga, istraga treba biti završena u roku od dve (2) godine. Ako optužnica nije podneta, ili nije primenjena suspenzija po članu 157 ovog Zakonika, nakon dve (2) godine od pokretanja istrage, istraga automatski prestaje."

Drugi slučaj korupcije visokog profila koji je završen na sličnim osnovama odnosi se na proces tendera za nabavku oružja, municije i opreme za nadzor Kosovske policije (KP) i takozvanom slučaju Apex. Optužnicu je takođe podneo EULEKS-ov tužilac STRK, 19. januara 2015. godine, protiv tri službenika Ministarstva unutrašnjih poslova i dva biznismena, za različita krivična dela, koja uključuju organizovani kriminal, neovlašćeno snabdevanje, prevoz, razmenu ili prodaju oružja, prevaru i zloupotrebu službenog položaja ili ovlašćenja. Međutim, optužnica je odbačena u maju 2015. godine, s pozivom na gore navedene razloge.⁶²

U skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku Kosova vremenski okvir koji je određen za period istrage je 2 (dve) godine i krivični postupak treba da se završi ako posle perioda istrage nije podneta optužnica od strane tužioca u razumnom roku nakon završetka roka istrage.⁶³ Može se produžiti za još šest (6) meseci samo u specifičnim slučajevima utvrđenim Zakonikom.⁶⁴ Rok za istragu i optužnicu izgleda da se ne tumači isto od strane sudija Vrhovnog suda i Predsednika Vrhovnog suda. Po cirkularu izdatom od strane Predsednika Vrhovnog suda, propisani rok takođe automatski okončava krivični postupak, čineći optužnicu nemogućom nakon završetka zakonski ustanovljenih rokova.⁶⁵ Većina državnih tužilaca do sada tvrde da koriste tumačenje Vrhovnog suda, i da tužiocu ne mogu optužiti osobu nakon što je faza istrage pravno završena, te da im je savetovano da to ne čine cirkularom koji navodi da nakon proteka pravnog roka za istragu slučajeve ne bi trebalo podnositi sudovima jer će biti automatski odbijeni.⁶⁶ Slično, optužnica za krivično delo i zastarevanje optužnice su korišćeni u slučaju poznatom kao "APEX" slučaj,⁶⁷ koji se odnosi na organizovani kriminal kockanja i kazino industrije na Kosovu. Optužnica je podignuta u aprilu 2015. godine od strane EULEKS-ovog tužilaca protiv jedanaest (11) optuženih.

Različito, u slučaju pokrenutom od strane EULEKS STRK tužioca pred većem Vrhovnog suda u takozvanom slučaju KEK, veće je utvrdilo da se optužnica može podneti nakon završetka predloženog roka za istragu, ali u razumnom roku.⁶⁸ Štaviše, veće se ne slaže s izdatim mišljenjem Predsednika Vrhovnog suda i ne smatra da je pravno obavezujuće.

Ova praksa je poštovana jedino u žalbi STRK tužioca i presudi veća Vrhovnog suda koji je odlučio da je optužnica u slučaju KEK-a važeća, i predmet je upućen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. U ostalim slučajevima APEX-a i oružja Kosovske policije, optužnice su zastarele zbog

---

⁶² Vidi EULEKS-ovo obaveštenje za štampu, <http://www.eulex-kosovo.eu/?page=2,10,2>. Vidi isto "Niko nije osuđen za skandal oružja" (S'ka të dënuar për aferën e armëve), 5 juna 2015. Na, <http://klankosova.tv/ska-te-denuar-per-aferen-e-armeve/>.

⁶³ Vidi odluku Vrhovnog suda u slučaju KEK, novembar 2015. Dostupno kod KIPRED-a. Vidi takođe Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosovo, član 159, stav 1, dostupno na <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/Criminal%20Procedure%20Code.pdf>

⁶⁴ Član 159, stav 2 Zakonika o krivičnom postupku.

⁶⁵ Cirkular Predsednika Vrhovnog suda za Glavnog državnog tužioca, izdat 19 januara 2015. Cirkular je dostupan kod KIPRED-a.

⁶⁶ KIPRED-ov intervju s visokim zvaničnikom STRK i visokim zvaničnikom SSK (Enver Peci), august-septembar 2015.

⁶⁷ Vidi izjavu Kancelarije Specijalnog tužioca, na <http://www.psh-ks.net/?page=2,8,719>

⁶⁸ Vidi odluku Vrhovnog suda o zaštiti zakonitosti od strane STRK tužilaca u slučaju KEK, izdata u novembru 2015. Dostupno kod KIPRED-a.

rokova utvrđenih cirkularom Vrhovnog suda. Ove zakonske nejasnoće treba da brzo reši Vrhovni sud koji treba da izda cirkular koji će razjasniti i detaljno definisati zakonske formulacije koje se odnose na zastarevanje krivičnih dela, posebno u vezi sa složenim slučajevima organizovanog kriminala i korupcije visokog profila. Kao što je navedeno u EU Izveštaju o napretku 2015,⁶⁹ rokovi određeni za istragu slučajeva organizovanog kriminala i korupcije su kratki, što ima za posledicu da sudovi nemaju dovoljno informacija da donesu upućenu odluku.

Neuspeh da se podnese optužnica u predviđenom roku je stvorio mogućnost za kosovske državne tužioce da se ne bave složenim predmetima, te da podržavaju nekažnjivosti u nekoliko slučajeva visokog profila. Osim toga, Kosovska Agencija protiv korupcije je takođe izvestila da je ova taktika korišćena od strane tužilaca u slučajevima koje je Agencija dostavila za istragu, a koji su zastareli jer optužnice nisu podnete blagovremeno.⁷⁰ Bez obzira na to, tužioci postupaju u roku određenom cirkularom Vrhovnog suda, koristeći mogućnosti zastarevanja slučajeva kada se ne podignu optužnice unutar roka za istragu.⁷¹ Nekoliko zastarelih slučajeva su okarakterisani kao namerni.⁷²

Postojeći rok postavljen za istrage u predmetima organiziranog kriminala i korupcije visokog profila je dosta kratak, s obzirom na složenost predmeta.⁷³ Zbog toga, treba preduzeti neophodne zakonodavne mere kako bi se osiguralo da rokovi za istrage ne ometaju efikasnu borbu protiv korupcije. Glavni tužioci treba da osiguraju redovno izveštavanje državnih tužilaca u pogledu statusa istrage u slučajevima, kako bi se isključio bilo kakv namerni nemar naročito u slučajevima koji se odnose na korupciju visokog profila.

VI. Istraga i oduzimanje bogatstva u slučajevima korupcije visokog profila

Uspešno krivično gonjenje i presude posebno u slučajevima korupcije visokog profila su uslov koji je EU ponovila u poslednjih nekoliko godina.⁷⁴ U cilju poboljšanja ukupne borbe protiv korupcije EU je takođe zatražila davanje prioriteta slučajevima korupcije na visokom nivou, posebno u sektoru javnih nabavki, osiguravanjem pravosnažnih osuda. Istrage korupcije na visokom nivou su u porastu, iako su retke i do sada nisu dovele do pravosnažnih osuda.⁷⁵

---

⁶⁹ Izveštaj o napretku Kosova 2015, str. 15.

⁷⁰ Godišnji izveštaj Agencije protiv korupcije, januar - decembar 2013 i 2015, str. 14, 15. Na, <http://www.akk-ks.org/repository/docs/Raporti-01-Janar-31-Dhjetor-2013-verzioni-shqip.pdf> i <http://www.akk-ks.org/repository/docs/Raporti%20vjetor%20final%202014%20-%20versioni%20shqip%20%281%29.pdf>

⁷¹ KIPRED-ov intervju s Državnim tužiocem, septembar 2015 u Prištini.

⁷² KIPRED-ov intervju sa zvaničnikom Agencije protiv korupcije i Specijalnim tužiocem STRK, august i septembar 2015 u Prištini.

⁷³ Vidi takođe Savet Evrope, Projekat procene protiv privrednog kriminala (PECK), Izveštaj o proceni o usklađenosti s međunarodnim standardima u oblasti borbe protiv korupcije (AC), april 2015, str.186.

⁷⁴ Treći izveštaj o napretku Kosova u ispunjavanju zahteva za liberalizaciju viza, (decembar 2015) dostupno na http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/international-affairs/general/docs/third_report_progress_kosovo_fulfilling_requirements_visa_liberalisation_roadmap_en.pdf.

⁷⁵ Ibid, str. 16.

Tokom 2015. godine, nekoliko političara je osuđeno za korupciju, u nekoliko slučajeva koji su u toku nakon što su vraćeni na ponovno suđenje. Na primer, predmet gradonačelnika Prizrena g. Ramadana Muja, koji je prvobitno osuđen za optužbe za korupciju na 2 (dve) godine uslovnog zatvora od strane Osnovnog suda u Prizrenu, po žalbi je vraćen na ponovno suđenje. U međuvremenu, predmetni tužilac je podneo žalbu Vrhovnom sudu koji je ponovo vratio predmet Apelacionom sudu na razmatranje.⁷⁶ Slučaj je u toku.

Bivši ministar saobraćaja i post-telekomunikacija Fatmir Limaj je takođe bio optužen pod sumnjom korupcije u tzv. MTPT 1 i MTPT 2 slučajevima. Optužnice su spojene 2015. godine u jednu optužnicu, a slučaj je u toku.⁷⁷ Slučajevi većine bivših političara koji su povezani s DPK su i dalje u toku, kao što je gradonačelnika Srbice u takozvanom slučaju KEK koji je početno zastareo ali ga je Vrhovni sud vratio na suđenje.⁷⁸ Osim toga, dva bivša ministra DSK, g. Astrit Haraqija i g. Valton Beqiri optuženi su za zloupotrebu službenog položaja i potpisivanje ugovora u vrednosti od 570.000 evra u suprotnosti sa zahtevima Zakona o javnim nabavkama. Oni su osuđeni samo uslovno na 10 meseci, a trenutno se žale na odluku.⁷⁹ Drugi slučaj u toku je postupak protiv DSK člana skupštine, g. Namera Osmani, optuženom u decembru 2015. godine zbog korupcije.⁸⁰

Osim toga, tokom 2015. godine, u periodu od dva meseca, nekoliko tužilaca i sudija, uglavnom višeg nivoa, bili su predmet hapšenja i optužnica za moguća teška krivična dela korupcije i organizovanog kriminala. Među optuženim zvaničnicima visokog profila su predsednik Apelacionog suda, g. Sali Mekaj optužen od strane lokalnog tužioca STRK zbog sumnje na krivično delo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja.⁸¹ Takođe, bivši Predsednik Ustavnog suda g. Enver Hasani optužen je zbog sumnje na krivično delo prevare u službi.⁸² Nedavni događaji su dobili pohvale od nekoliko nosilaca pravosudnih funkcija koji smatraju da su ove akcije neophodne za “čišćenje ormara”, pre nego što ove institucije budu u stanju da započnu borbu protiv kriminala u drugim

---

⁷⁶ Telegrafi “Supremja Kthen në Apel Vendimin për Ramadan Mujën (Vrhovni sud vraća apelacionom odluku o Ramadan Muji), na <http://www.telegrafi.com/supremja-kthen-ne-apel-vendimin-per-ramadan-mujen/>

⁷⁷ Betimi për Drejtësi (Zakletva za pravdu), “Anulohen seancat për muajin shkurt në rastin MTPT” (Odložene su rasprave u februaru u slučaju MTPT), <http://betimiperdrejtesi.com/vjollca-kelmendi-deshmon-sot-ne-rastin-limaj-te-mtpt-se/>

⁷⁸ Odluka Vrhovnog suda kod KIPRED-a.

⁷⁹ Vidi Koha net na <http://koha.net/?id=27&l=86897> Haraqija i Beqiri kažnjeni uslovno na 10 meseci (2015).

⁸⁰ Vidi Novosti Državnog tužioca, “Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo podnelo optužnice protiv osam (8) optuženih za krivična dela: “Zloupotreba službenog položaja ili autoriteta”, “Legalizacija neistinitog sadržaja”, “Prevara” i “Utaja poreza”, na <http://www.psh-ks.net/?page=2,8,873>

⁸¹ Kancelarija državnog tužioca, Obaveštenje za medije, 21 juli 2015. Na, <http://www.psh-ks.net/?page=2,8,775>

⁸² Specijalni tužilac Republike Kosovo je podneo optužnice protiv optuženih: Enver Hasani, Hakif Veliu i Albert Rakipi za krivično delo “Prevara u službi”, 31juli 2015. Na, <http://www.psh-ks.net/?page=2,8,780>

sektorima.⁸³ Drugi tvrde da bi ovo mogao da bude način da se uklone s puta tužioci koji možda nisu verni ili poslušni novoimenovanom Glavnom državnom tužiocu.⁸⁴

KIPRED je izveštavao u prošlosti da su mnogi od visokih zvaničnika nakon imenovanja na pozicije odlučivanja stekli neobjašnjivo bogatstvo.⁸⁵ Osim toga, EU je u svojim zahtevima iz Mape za liberalizaciju viznog režima sa Kosovom navela potrebu da se započnu istrage o neobjašnjivom bogatstvu. Međutim, kosovski državni tužioci se žale da nemaju pravni osnov da deluju u ovim slučajevima, iako je deklaracija imovine i sredstava od strane visokih zvaničnika javna.⁸⁶ U cilju sprovođenja verifikacije tužioci se takođe mogu koristiti osnovanom sumnjom da je imovina stečena krivičnim delom. Do sada su visoki zvaničnici verifikovani samo od strane APK koja ima kapacitet da proverí samo 20% od zvaničnika, dok EU preporučuje da Agencija ne treba samo nasumično da bira visoke funkcionere za verifikaciju, već da odabere pozicije koje mogu biti sklone korupciji.⁸⁷ Osim toga, Nacionalni koordinator za privredni kriminal je takođe preporučio formiranje policijske jedinice koja bi pomogla zvaničnicima APK da potvrde prijavljivanje imovine javnih funkcionera.⁸⁸ Prema tome, ako bi došlo do povećanja prijave bogatstva zajednički tim APK-policija-tužilaštvo treba da bude formiran da proverí takve slučajeve.⁸⁹

Međutim, bez prebacivanja tereta dokazivanja sa državnih tužilaca na osumnjičene koji treba da dokažu poreklo svog bogatstva, čini se da postoji ukupan nedostatak volje od strane tužilaca da istražuju stvaranje neobjašnjivog bogatstva na Kosovu koje su stekli zvaničnici visokog profila, čime se nastavlja nekažnjivost od istrage i krivičnog gonjenja. Stupanjem na snagu novog Krivičnog zakonika u 2013. godini, lažno prijavljivanje imovine se smatra krivičnim delom. Pravilna istraga od strane državnih tužilaca o poreklu bogatstva koje su stekli visoki zvaničnici nije do sada sprovedena. Stoga su tokom 2015. visoki zvaničnici nastavili da pružaju manje informacija o poreklu stečenog bogatstva. Izbor uzorka⁹⁰ na primer nekoliko poslanika, nije pružio dovoljno informacija o prijavljenoj imovini, jer su prijavljene samo nasledene nekretnine bez pružanja kompletnih

---

⁸³ KIPRED-ov intervju s visokim zvaničnicima Sudskog saveta Kosova, avgust 2015 u Prištini.

⁸⁴ KIPRED-ov izvor aktivist lokalnog NVO za pitanja vladavine prava, september 2015.

⁸⁵ Vidi na primer KIPRED-ov izveštaj "Nekažnjivost na Kosovu: Neobjašnjivo bogatstvo" novembar 2013, dostupno na http://www.kipred.org/repository/docs/THE_IMPUNITY_IN_KOSOVO_INEXPLICABLE_WEALTH_632453.pdf.

⁸⁶ KIPRED-ov intervju s državnim tužiocima, septembar 2015, Priština.

⁸⁷ Str. 17 EU Izveštaj napretka za Kosovo 2015, dostupan na http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_kosovo.pdf

⁸⁸ Tužilački savet Kosova, Izveštaj o aktivnostima i preporuke Nacionalnog koordinatora za borbu protiv privrednog kriminala, april-jun 2014, str.3. Na, http://www.psh-ks.net/repository/docs/Nr.856.2014.RAPORT_TREMUJOR_PRILL_QERSHOR_I_KOORDINATORIT-KPK.PDF

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ KIPRED je analizirao ukupno 47 poslanika s 17 poslanika iz najveće parlamentarne partije, odnosno Demokratske partije kosova (DPK), 16 poslanika iz Demokratskoog saveza Kosova (DSK), 6 poslanika iz Alijanse za budućnost Kosova (AAK) i 8 poslanika iz Samoopredeljenja (VV). Nadalje, takođe su analizirane izjave o imovini članova kabineta Vlade.

informacija koje se odnose na godinu dobijanja imovine, niti su prijavljene vrednosti nepokretnosti koje su označene s nula vrednosti.⁹¹

U slučajevima kada su podignute optužnice oduzimanje nezakonito stečenog bogatstva od strane sudova nastavlja uglavnom da bude veoma malo. Tokom 2015. godine Nacionalni koordinator protiv privrednog kriminala prijavio je iznos od 70,489.00 evra.⁹² Tokom 2014. godine oduzeta imovina nakon pravosnažne sudske presude je iznosila oduzetih 1 milion evra, međutim poticala je od starog oduzimanja registrovanog tek nedavno u 2014.⁹³ U 2013. godini, zaplenjeni iznos je bio oko 1,555,258.43 evra, dok je konfiskovani iznos od 6,700.00 hiljada evra.⁹⁴ Uopšteno, došlo je do stabilnog rasta konfiskacije, međutim minimalni iznosi su konfiskovani i prebačeni u budžet Kosova tokom godina.

Završno, većina slučajeva koji su nedavno istraženi i optuženi su usmereni protiv bivših političara ili ličnosti sa slabijom političkom snagom. Bavljenje slučajevima visokog profila koji su povezani direktno sa strukturama moći vodećih stranaka u koaliciji DPK i DSK izgleda da nije uobičajena praksa. Sadašnja koalicija nastavlja da deluje u svom odnosu "braka iz koristi" kako bi garantovala nekažnjivost od istrage i gonjenja trenutne političke elite na vlasti.

---

⁹¹ Vidi deklaraciju imovine DSK poslanika Besim Beqaj na, http://www.akk-ks.org/declaration/2015/Kuvendi_i_Republikes_se_Kosoves/Besim_Beqaj.pdf, poslanika Blerta Deliu-Kodra na, http://www.akk-ks.org/declaration/2015/Kuvendi_i_Republikes_se_Kosoves/Blerta_Deliu-Kodra.pdf i/ili poslanika Safete Hadergjonaj, na, http://www.akk-ks.org/declaration/2015/Kuvendi_i_Republikes_se_Kosoves/Safete_Hadergjonaj.pdf

⁹² E-mail komunikacija KIPRED-a i Nacionalnog koordinatora protiv privrednog kriminala, januar-februar 2016.

⁹³ KIPRED-ov izvor, zvaničnik projekta finansiranog i vođenog od strane EU.

⁹⁴ KIPRED-ova e-mail komunikacija s NCEC, 2014-2015.

VII. Zaključci i preporuke

Došlo je do brze i selektivne reakcije državnih tužilaca i sudova putem istrage i optužnica za pojedinačne slučajeve protiv javnog reda i mira koji su izazvani protestima opozicije. S druge strane, sprovođenje pravde je bilo mnogo sporije kada je u pitanju okončanje nekažnjivosti u slučajevima korupcije visokog profila koalicije na vlasti. Više od osam godina nakon što je Kosovo proglasilo svoju nezavisnost njegov pravosudni sistem nastavlja da bude ocenjen od strane EU da je u ranoj fazi dobrog funkcionisanja. (EK Izveštaj o napretku 2015).

Kosovo će nastaviti da strada i da bude nefunkcionalna država kao posledica korupcije, posebno korupcije visokog profila i njene nekažnjivosti, sve dok nedostaje stvarna politička volja da se protiv nje efikasno bori. U tom smislu, podizanje odgovornosti pravosuđa je više nego potrebno. Bez obzira na izmene i proglašenja novih zakona, neuspeh u njihovoj primeni je zadržao borbu protiv korupcije visokog profila u početnoj fazi. Posebno, oduzimanje imovine dobijene korupcijom visokog profila gotovo da i ne postoji.

Postojeći podaci o krivičnom gonjenju, optužnicama i sudskim odlukama koji se odnose na slučajeve korupcije visokog profila pokazuju trend porasta. Međutim, ovi slučajevi su nedavni i tek treba da vidimo rezultate, počev od stvaranja baze podataka o evidenciji konačnih/izvršnih presuda i o oduzimanju imovine stečene na nezakonit način. Zastarevanje krivičnih dela koja su povezana sa slučajevima korupcije na visokom nivou izgleda da je taktika da se pažnja pravosudnog sistema odvuče sa komplikovanih slučajeva, što šalje poruke koje nisu pogodne za vladavinu prava uopšte i kontinuiranu nekažnjivost ovih slučajeva.

Da bi se poboljšala borba protiv korupcije, naročito visokog profila i ispunili zahtevi EU u tom smislu, KIPRED predlaže sledeće preporuke:

- Organi za donošenje odluka moraju da pokažu jasnu političku volju da se bore protiv korupcije visokog profila, naročito obezbeđivanjem dovoljnih ljudskih i budžetskih sredstava. Posebno, sveobuhvatan i strateški pregled je potreban za odgovor pravosudnog sistema u slučajevima korupcije, kako bi se odmakli od ad hoc odgovora koji često dominiraju političkim procesima. U cilju obezbeđivanja bolje koncentrisanog i strateškog odgovora pregled treba da uzme u obzir rad zainteresovanih strana, uključujući civilno društvo;
- Strateški pregled takođe treba da obezbedi stvaranje nezavisnog i samostalnog pravosudnog sistema koji deluje blagovremeno i kroz neselektivan pristup. Dalje, pravosudni sistem treba da deluje i da se odupre svim mogućim uticajima razvijanjem jasne strategije komunikacije sa zainteresovanim stranama, uključujući postupanje pri mogućoj medijskoj izloženosti u početnim fazama istrage;

- Pravosudni organi moraju djelovati u okviru postojećeg zakonodavstva za borbu protiv korupcije, uključujući korupciju visokog profila. Kosovo može razmotriti oduzimanje imovine iste vrste (*in rem*) pribavljene krivičnim delom, na osnovu načela građanskog prava o bilansu verovatnoće, a ne na osnovu krivičnog načela van svake razumne sumnje. Takve privremene mere treba da stvore dovoljnu pravnu osnovu za istraživanje neobjašnjivog bogatstva.
- Specijalni tužioci će morati da povećaju transparentnost i odgovornost prema javnosti tokom krivičnog gonjenja slučajeva korupcije visokog profila, tako da stalno komuniciraju sa javnošću. Nadalje, specijalni tužioci treba da izađu iz svoje sadašnje “zone komfora” tako što će pokazati konkretnu samoinicijativu za krivično gonjenje i optuživanje slučajeva visokog profila.
- U skladu sa zahtevima EU, Agencija za borbu protiv korupcije treba da poveća broj verifikacije sredstava zvaničnika visokog profila, koji su više izloženi korupciji, nego da to čini u nasumično odabranim slučajevima. Saradnja između tužilaštva, Agencije za borbu protiv korupcije, Katastarske agencije Kosova i Poreske uprave treba da se ozvaniči u skladu sa preporukama Nacionalnog koordinatora protiv privrednog kriminala, kako bi se podigla efikasnost ovih organa u borbi protiv korupcije visokog profila.
- Zastarevanje istraga za slučajeve korupcije visokog profila treba prekinuti kao praksu. Vrhovni sud treba odmah da izda mišljenje radi razjašnjenja svake pravne nesigurnosti stvorene donošenjem odluke veća ovog suda za pojedinačne slučajeve, kao i cirkularom Predsednika Vrhovnog suda.

VIII. Dodatak

Tabela 1.1: Broj krivičnih prijava u vezi korupcije podnetih svim tužilaštvima, tokom perioda 2013, 2014 i prve polovine 2015						
Prema podnosiocu	Izveštaji	Osobe	Izveštaji	Osobe	Izveštaji	Osobe
	Godina 2013		Godina 2014		Prva polovina 2015	
Kosovska PolICIJA	236	634	198	449	98	197
Angencija protiv korupcije	78	196	147	186	10	15
Kosovska carina	1	9	2	2	2	6
Primljeno u nadležnost	0	0	22	57	11	34
Oštećena strana	39	71	60	144	44	114
EULEX	4	16	1	1	0	0
Drugi (građani,...)	18	45	24	89	16	23
Tužilac po samoinicijativi	4	6	11	17	0	0
Ukupno za sva tužilaštva	436	1046	503	1011	186	400

Izvor: Tužilački savet Kosova

Tabela 1.2: Broj krivičnih prijava u vezi korupcije podnetih STRK, tokom perioda 2013, 2014 i prve polovine 2015						
Prema podnosiocu	Izveštaji	Osobe	Izveštaji	Osobe	Izveštaji	Osobe
	Godina 2013		Godina 2014		Prva polovina 2015	
Kosovska PolICIJA	0	0	10	63	2	7
Angencija protiv korupcije	1	6	4	14	0	0
Kosovska carina	1	9	0	0	0	0
Primljeno u nadležnost	0	0	8	41	4	12
Oštećena strana	1	2	0	0	0	0
EULEX	2	7	0	0	0	0
Drugi (građani,...)	1	11	9	38	1	2
Tužilac po samoinicijativi	0	0	0	0	0	0
Ukupno za STRK	6	35	31	156	7	21

Izvor: Tužilački savet Kosova

Tabela 1.3: Slučajevi korupcije kojima su se bavila sva tužilaštva tokom perioda 2013, 2014 i prve polovine 2015								
Sva tužilaštva	Broj slučajeva u radu	Broj osoba	Broj rešenih slučajeva	% rešenih slučajeva	Broj osoba za koje su rešeni slučajevi	Broj nerešenih slučajeva	% nerešenih slučajeva	Broj osoba za koje su ostali nerešeni slučajevi
Godina 2013	778	2161	314	40%	665	464	60%	1496
Godina 2014	976	2569	444	45%	1011	532	55%	1558
Prva pol. 2015	717	2007	128	18%	301	589	82%	1706

Izvor: Tužilački savet Kosova

Tabela 1.4: Slučajevi korupcije kojima se bavilo STRK tokom perioda 2013, 2014 i prve polovine 2015

STRK	Broj slučajeva u radu	Broj osoba	Broj rešenih slučajeva	% rešenih slučajeva	Broj osoba za koje su rešeni slučajevi	Broj nerešenih slučajeva	% nerešenih slučajeva	Broj osoba za koje su ostali nerešeni slučajevi
Godina 2013	47	297	17	36%	98	30	64%	199
Godina 2014	66	368	17	26%	107	49	74%	261
Prva pol.2015	53	274	5	9%	41	48	91%	233

Izvor: Tužilački savet Kosova

Tabela 1.5: Način na koji su sva tužilaštva rešila slučajeve tokom 2013, 2014 i prve polovine 2015

Sva tužilaštva	Broj rešenih slučajeva	Broj osoba protiv kojih su podnete krivične prijave / slučajevi su rešeni	Broj osoba za koje su tužiocima odbacili krivične prijave i okončali istrage	%	Broj optuženih osoba	%
Godina 2013	314	665	353	53%	312	47%
Godina 2014	444	1011	545	54%	471	47%
Prva polov. 2015	128	301	116	39%	185	61%

Izvor: Tužilački savet Kosova

Tabela 1.6: Način na koji je STRK rešilo slučajeve tokom 2013, 2014 i prve polovine 2015

SPRK	Broj rešenih slučajeva	Broj osoba protiv kojih su podnete krivične prijave / slučajevi su rešeni	Broj osoba za koje su tužiocima odbacili krivične prijave i okončali istrage	%	Broj optuženih osoba	%
Godina 2013	17	98	69	70%	29	30%
Godina 2014	17	107	84	79%	28	26%
Prva polov. 2015	5	41	4	10%	37	90%

Izvor: Tužilački savet Kosova

Tabela 1.7: Odluke prvostepenih sudova u slučajevima korupcije, po slučajevima, tokom perioda 2014 i prve polovine 2015

Godina	Broj slučajeva u radu	Broj rešenih slučajeva	Broj nerešenih slučajeva	Presude krivice				Ukupno Okrivljeni presude	Oslobađajuće presude	Odbačene presude	Slučaj rešen na drugi način
				Zatvor	Novčana kazna	Uslovna kazna	Druga kazna				
Godina 2014	655	229	426	38	37	43	2	120	41	20	48
		35%	65%	17%	16%	19%	1%	52%	18%	9%	21%
Prva pol. 2015	490	84	406	14	13	19	0	46	12	11	15
		17%	83%	17%	15%	23%	0%	55%	14%	13%	18%

Izvor: Tužilački savet Kosova

Tabela 1.8: Odluke prvostepenih sudova u slučajevima korupcije, po osobama, tokom perioda 2014 i prve polovine 2015

Godina	Broj osoba sa slučajevima u radu	Broj osoba protiv kojih su okončani postupci	Broj osoba protiv kojih nisu okončani postupci	Osobe proglašene krivim				Ukupno osoba proglašeno krivim	Br.oslobodjenih osoba	Br.osoba za koje su odbačene presude	Br.osoba gde su slučajevi rešeni na drugi način
				Br.osoba osuđeno zatvorom	Br.osoba osuđeno novčano	Osobe puštene na kauciju	Druga kazna				
Godina 2014	1306	307	999	35	41	54	2	132	58	40	77
		24%	76%	11%	13%	18%	1%	43%	19%	13%	25%
Prva polov. 2015	1107	141	966	24	13	28	0	65	17	21	38
		13%	87%	17%	9%	20%	0%	46%	12%	15%	27%

Izvor: Tužilački savet Kosova